

ji včas přihlásil k nemocenskému pojištění a zaplatil pojistné příspěvky, čímž prý byla připravena o pomoc v mateřství v částce 3.000 Kč, která by jí příslušela od nemocenské pojišťovny proto, že dne 4. března 1929 porodila dvojčata. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

#### důvodů:

Pojištění pro případ nemoci jest podle § 2 odst. (1) zákona ze dne 9. října 1924 čis. 221 sb. z. a n. (v doslovu zákona ze dne 8. listopadu 1928 čis. 184 sb. z. a n.) povinné a vzniká podle § 7 odst. (1) již ze zákona dnem, kdy pojištěnec začal vykonávati práce nebo služby povinně pojištěné. Zaměstnavatel jest sice povinen, aby osoby u něho zaměstnané a pojistné povinnosti podléhající přihlásil u příslušné nemocenské pojišťovny způsobem naznačeným v §§ 17, 18 a 19, ale zanedbání této povinnosti má jen následky uvedené v §§ 20 a 260 a). Tím jsou škodlivé následky zanedbání přihlašovací povinnosti zaměstnavatelovy vyčerpány a nelze mu pro porušení ohlašovacích předpisů ukládati další povinnost, aby nahradil pojištěnci dávky nemocenského pojištění, jež mu nemocenská pojišťovna odepřela poskytnouti (srovnej rozhodnutí čis. 7142, 8411, 10.683 sb. n. s.). Pro neplacení pojistného může proti zaměstnavateli zakročiti nemocenská pojišťovna, která pojistné vyměřuje a vybírá (§ 161 uvedeného zákona), ale pojištěnci nemůže vzejíti újma na jeho nárocích na dávky z nemocenského pojištění v § 95 stanovené z toho, že zaměstnavatel nevyhověl své platební povinnosti. Na základě povinného nemocenského pojištění má pojištěnka, která porodila, nároky podle § 95 II. jen proti nemocenské pojišťovně, nikoliv též proti zaměstnavateli, a to ani tehdy ne, jestliže zaměstnavatel nedostal své povinnosti přihlašovací. Posuzuje-li se věc s tohoto právního hlediska, nemá žalobní nárok zákonného podkladu ani, kdyby bylo prokázáno, že žalobkyně byla u žalovaného zaměstnána a že podléhala nemocenskému pojištění.

#### Čís. 13339.

Úmluva manželů, jíž se manžel zavázal zaplatiti manželce k jejímu materiálnímu zajištění částku, jejíž splatnost měla nastati za jeho života jen, kdyby byla manželka nucena pro zlé nakládání nebo citelné ubližování se strany manželovy opustiti opětne společnou domácnost, nepřiči se dobrým mravům.

Projevil-li manžel neodvratný úmysl vypuditi manželku z domácnosti pro její nemoc, nelze míti za to, že manželka zrušila manželské společenství svémocně.

(Rozh. ze dne 2. března 1934, Rv I 2052/32.)

Žalobu, jíž se domáhala manželka na manželu zaplacení 20.000 Kč, oba nižší soudy zamítly.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

## D ů v o d y:

Žalobkyně domáhá se na žalovaném zaplacení 20.000 Kč zajištěných pro ni právem zástavním na nemovitosti žalovaného. Nárok opírá o smlouvu uzavřenou se žalovaným podle notářského spisu ze dne 10. dubna 1923. Podle nesporného obsahu tohoto spisu zavázal se žalovaný zaplatiti žalobkyni k jejímu materiálnímu zajištění 20.000 Kč, jichž splatnost měla nastati za všech okolností při smrti žalovaného, tedy pro případ jejího ovdovění, za jeho života však jen tehdy, pakli by žalobkyně následkem zlého nakládání neb citelného ubližování se strany žalovaného viděla se opětně nucena, by opustila společnou domácnost aneb aby se domohla rozvodu nebo rozloučení manželství z viny žalovaného. Žalobkyně opírá svůj nárok o ustanovení smlouvy, že byla následkem zlého nakládání a citelného ubližování se strany žalovaného nucena společnou domácnost opustiti. Před zodpověděním otázky, zda se žalobkyni zdařil důkaz o tom, že jsou tu předpoklady, z nichž odvozuje svůj nárok, jest si ujasniti, jaké právní povahy jest nárok žalobkyně a zda se ho lze domáhati žalobou. Podle obsahu notářského spisu byla částka 20.000 Kč myšlena stranami jako materiální zajištění žalobkyně pro případy ve smlouvě blíže vytčené. Posuzuje-li se smysl smlouvy podle zásady § 914 obč. zák., jest zřejmým, že, pokud by šlo o splatnost částky té v případě smrti žalovaného, byla částka myšlena stranami jako vdovský plat podle § 1242 obč. zák., tudíž jako úhrada na její výživu, kdyby ovdověla. Z toho však logicky vyplývá, že částka ta měla míti při splatnosti za života žalovaného též účel zajistiti výživu žalobkyně, ať již podle § 91 obč. zák. neb podle § 1264 případně 1266 obč. zák. Podle ustálené judikatury nejvyššího soudu má manželka nerozvedená odděleně žijící nárok na výživné, došlo-li ke zrušení manželského společenství zaviněním manžellovým (rozh. čís. 4583 sb. n. s.) a jest ve sporu takovém řešiti otázku zavinění na zrušení manželského spoluzití samostatně (rozh. čís. 3904, 4426, 5670 a 10.663 sb. n. s.). Nebylo proto ani závady, aby se strany nedohodly tak, jak žalobkyně uplatňuje žalobou, a nelze proto ani úmluvu takovou pokládati za přičinící se dobrým mravům, neboť nejde o smlouvu dotýkající se svazku manželského, nýbrž jde v podstatě jen o smlouvu o výživném v případě, že by manželka (žalobkyně) byla nucena opustiti domácnost žalovaného pro zlé nakládání neb citelné ubližování s jeho strany. Soudu ovšem náleželo, aby řešil otázku, zda citelná ubližování tvrzená žalobkyní — neboť zlé nakládání podle zjištění nižších soudů nebylo uplatňováno — byla tak těžká, že žalobkyně byla důsledkem jich oprávněna opustiti společnou domácnost. Jedině o tuto otázku šlo ve sporu, neboť jen o ní opřela žalobkyně svůj nárok a nebylo proto ani třeba zkoumati, zda podle obsahu notářského spisu citelná ubližování se strany žalovaného, oprávnňující žalobkyni k opuštění společné domácnosti, musí míti ráz urážek podle § 109 obč. zák. a § 13 písm. e) rozl. zák. Pakli nižší soudy zodpověděly otázku záporně, nelze s nimi souhlasiti. Podle přednesu žalobkyně cítila se žalobkyně již před 18. červencem 1930 citelně dotčena zejména tím, že žalovaný jí nevěřil, že je nemocná, ačkoliv byla nemocná. Podle přednesu žalovaného při jeho výsledku jako strana, k němuž jest jako k takovému přihlížeti (rozh. čís. 11714 sb. n. s.), bylo

v lékařském vysvědčení, které jeho manželka přinesla, uvedeno, že žalobkyně má hrotkový katarrh. Žalovaný dále přednesl při tomto výsledku, »že žalobkyně mu přinesla toto vysvědčení proto, že jí, přímo řečeno, nevěřil, že jest nemocnou.« Práví-li zákon, že jest povinností manželů, by si obapolně pomáhali (§ 44 obč. zák.) a slušně spolu zacházeli (§ 90 obč. zák.), jest v tom zahrnuta i povinnost, by manžel cítil s manželem v době nemoci. Nevěřil-li však žalovaný, jak sám praví, žalobkyni, že byla nemocná, ačkoliv nemocnou byla, nechoval se k ní tak, jak podle zákona měl, a jest proto i pochopitelné, že žalobkyně pociťovala toto jeho chování jako těžké ublížení. Nižší soudy zjistily dále na základě výpovědi žalovaného jako strany a výpovědi svědka Emila L-a, že žalovaný, když obdržel dne 18. července 1930 obsílku k soudu, řekl žalované »hled', abys vyletěla, hned ještě od 8 do 9 hodin, že nemůže potřebovati nemocné lidi, že potřebuje lidi k práci«. Nižší soudy mají dále za zjištěno, že žalovaný tak učinil v hněvu, poněvadž mu řekla žalobkyně, že jde k lékaři, zatím však šla k soudu a nechala ho předvolati. Z toho usuzují nižší soudy, že již žalobkyně přispěla svým chováním k tomu, že se žalovaný dal strhnouti v hněvu k jejímu vypuzení a že jeho chování bylo pro její neupřímnost pochopitelným a že nelze proto za daných okolností mluvit ani o citelném ubližování, když jinak nic neoprávňovalo žalobkyni k domněnce, že žalovaný měl neodvratný úmysl svou manželku vypuditi. Leč názor jest mylný. Podle obapolného přednesu stran v jejich výpovědích jako stran, tedy i přednesu žalovaného, žijí obě strany od doby, co manželka odešla dne 18. července 1930 od svého manžela, odloučeně a žádná z nich se nepokusila manželství obnoviti. Pakli se však žalovaný nepokusil obnoviti manželství, vyplývá z toho logicky, že úmysl jeho vypuditi manželku byl míněn vážně a byl neodvratný a nebyl jen výbuchem hněvu, k němuž se dal strhnouti, jak mají za to nižší soudy, neupřímným chováním žalobkyně. Dosah slov pronesených žalovaným k žalobkyni při výstupu dne 18. července 1930 obsahujících výzvu, aby žalobkyně odešla od něho, a to ještě mezi 8. a 9. hodinou večer, rozkazovací způsob, kterým byla slova pronesena, a konečně doložka, kterou žalovaný výzvu odůvodnil, »že nemůže potřebovati nemocné lidi, že potřebuje lidi k práci«, vše to musilo se hluboce dotknouti žalobkyně jako manželky a musilo jí býti pociťováno jako hluboké pokoření, když byla vyzvána k opuštění domácnosti vlastně jen z toho důvodu, že byla nemocna. Tento čin žalovaného prozrazující zřejmě surovost ducha nelze omlouvati ani poměry, v nichž strany žijí, ani jeho povahou, zejména, když se jím projevil neodvratný úmysl žalovaného vypuditi žalobkyni z domácnosti pro její nemoc. Pakli žalobkyně za toho stavu věci odešla od žalovaného, nelze tvrditi, že zrušila manželské spolužití svévolně, naopak jest usouditi, že tak učinila právem, když s ní žalovaný nezacházel slušně, jak bylo jeho povinností podle § 90 obč. zák. tím, že jí citelně na cti ubližoval. Tím prokázala žalobkyně i předpoklad, o nějž opřela nárok uplatňovaný žalobou.

#### Čís. 13340.

Ani za platnosti zákona ze dne 24. června 1926, čís. 103 sb. z. a n., a vládního nařízení ze dne 7. července 1926, čís. 113 sb. z. a n., nemůže